

To je hlína!

Jil jako léčebný prostředek? Cihly z bláta a sena? Luxusní umělecký reliéf vytvořený za pár minut? Tak To je hlína! Pod tímto názvem se skrývá řemeslný program pro děti, probíhající od 9. do 11. května v záмку Kinských ve Valašském Meziříčí. Pokud vás ale spíše než hnětení vepřovic a tvorba hliněných reliéfů zajímá regionální historie, tak určitě navštivte tamní výstavu Cihla, hlína, keramika – její jádro je totiž věnováno jedné z nejstarších cihelen v regionu.

muzejní kukátko

Vrchnostenská cihelna rožnovsko-kránského panství v Hrachovci byla největším podnikem svého druhu v dané oblasti. Oficiálně byla založena hrabaty Kinskými v roce 1838, ačkoli v úctech panství Rožnov se objevuje už koncem 18. století. K roku 1874 cihelna vyráběla na 12 milionů cihlářských výrobků ročně, zejména cihel, tašek a drenážních trubek. V roce 1888 nechal hrabě Kinský instalovat parní pohon, na který byly napojeny stroje na mísení hlíny, lisy a prostřednictvím transmise i pila, protože cihelna spotřebovala také velké množství dřeva. V roce 1890 byly postaveny dvě kruhové pece, které sloužily až do roku 1988. Výrobky z cihelny byly vyváženy i do zahra-

Hrachovecká cihelna na reklamním tisku, 20. léta 20. století Foto: archiv MRV

ničí – keramické kachličky až do Německa, Norska a Chorvatska, komínové cihly měly odbyt i v Turecku a Rusku. Cihelna Rudolfa hraběte Kinského (kvůli odbytu byla uváděna s přídomkem Krasna namísto Hrachovce) na počátku 20. století zaměstnávala 130–160 dělníků a parní lisy produkovaly denně asi 30 000 cihel.

PROVOZ AŽ DO ROKU 2004

Továrna pak několikrát změnila majitele i výrobní sortiment, ale dobré jméno si hrachovecké cihly držely až do roku 2004, kdy provoz definitivně skončil. Rozsáhlé vytěžené hliniště, které sloužilo i jako

skládku, bylo revitalizováno a dnes je z něj zajímavá přírodní lokalita. Z původního areálu hrachovecké cihelny se dodnes zachovala jen vila ředitele, z pozdějších přístaveb pak budova kotelny a administrativní část.

Na výstavě se můžete setkat nejen s výrobky hrachovecké cihelny (mezi nimi jsou i jemné hliněné reliéfy z konce 19. století), ale i cihlami a kachlemi starými půl tisíciletí. Ty pak můžete porovnat se soudobou cihlářskou produkcí. Nebo se cihla za 500 let vůbec nezměnila?

Kamila Valoušková,
historik umění MRV